

Sygn. akt II UK 28/18

POSTANOWIENIE

Dnia 27 lutego 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Gudowska

w sprawie z wniosku E. J.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.
o ubezpieczenie społeczne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 27 lutego 2019 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczyni od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 26 września 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. odstępuje od obciążenia skarżącej kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Ubezpieczona E. J., oponując wyłączenie z obowiązkowego ubezpieczenia emerytalnego i rentowego oraz z ubezpieczenia chorobowego, do którego zgłosiła się dobrowolnie w okresie od dnia 1 do dnia 31 października 2011 r. i od dnia 1 do dnia 31 grudnia 2011 r. jako prowadząca działalność pozarolniczą, zarzuciła nieprawidłowe ustalenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie z równocześnie istniejącego tytułu pozostawania w stosunku pracy. Stwierdziła, że jej wynagrodzenie we wskazanych miesiącach nie przekroczyło kwoty określonej w art. 18 ust. 4 pkt 5a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1778 ze zm.), tj. minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalonego na podstawie odrębnych

przepisów, gdyż - wbrew ustaleniu - nie otrzymała dodatkowego świadczenia po 500,00 zł miesięcznie, od którego – po korekcie – pracodawca odprowadził składki ubezpieczeniowe.

Wyrokiem z dnia 26 września 2017 r. Sąd Apelacyjny w [...], III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił apelację E. J. od wyroku Sądu Okręgowego we W. z dnia 10 października 2016 r., oddalającego jej odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w T. z dnia 4 stycznia 2016 r., uznawszy jej stwierdzenie o niepobraniu części wynagrodzenia za niewiarygodne. Nie zanegował więc zastosowania w sprawie art. 9 ust. 1a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Skarga kasacyjna ubezpieczonej została wywiedziona na podstawie naruszenie prawa materialnego przez błędne zastosowanie art. 9 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, „w sytuacji, gdy nie otrzymywała pełnego wynagrodzenia za pracę nie z jej winy” oraz błędną wykładnię art. 4 pkt 9 i art. 18 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca o podatku dochodowym od osób fizycznych wyrażającą się w przyjęciu, „że do podstawy wymiaru składek wlicza się wynagrodzenie wskazane w deklaracji pracodawcy, a nie rzeczywiście wypłacone pracownikowi”.

Skarżąca zarzuciła także naruszenie przez Sąd drugiej instancji przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 w związku z art. 391 oraz art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c., polegające na uznaniu za własne ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd pierwszej instancji, mimo zarzutów apelacji dotyczących sprzeczności ustaleń faktycznych ze zgromadzonym materiałem dowodowym.

Wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w [...] z orzeczeniem o kosztach postępowania.

Skarga – jak twierdziła – powinna być przyjęta do rozpoznania, gdyż w sprawie występuje kilka istotnych zagadnień prawnych. W szczególności jest to kwestia dopuszczalności przyjmowania za własne ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji, jeżeli w apelacji zgłoszono zarzut sprzeczności tych ustaleń z treścią materiału dowodowego, zwłaszcza ze względu na „powszechnie wyrażany w orzecznictwie pogląd, że sąd drugiej instancji zobowiązany jest rozważyć

wszelkie podniesione w apelacji zarzuty i dokonywać własnych ustaleń (tak: post. SN z 21.8.2001 r., III CKN 393/01, Legalis; wyr. SN z 15.11.2002 r., V CKN 1348/00, Legalis; wyr. SN z 27.4.2001 r., V CKN 243/00, Legalis; wyr. SN z 9.5.2002 r., II CKN 615/00, Legalis; wyr. SN z 8.1.2002 r., I CKN 978/00, Legalis; uchw. SN z 23.3.1999 r., III CZP 59/58, niepubl.). Jednocześnie akceptowalne jest ograniczenie się przez sąd II instancji do stwierdzenia przyjęcia za swoje ustaleń sądu I instancji (tak: wyr. SN z 20.1.2000 r., I CKN 356/98, Legalis; wyr. SN z 19.5.1998 r., II CKN 770/97, Legalis). Zdaniem skarżącej, w zasadzie nie powinno to zwalniać od dokonania własnej oceny dowodów (wyr. SN z 8.2.2000 r., II UKN 385/99 OSNAPiUS 2001, Nr 15, poz. 493), jednak - jak to wynika z zaskarżonego orzeczenia - praktyka taka zaprzecza istocie kontroli odwoławczej wyroku sądu I instancji, bowiem sąd odwoławczy *de facto* nie musi uzasadniać swojego stanowiska co do poczynionych ustaleń faktycznych, które przyjął za własne, pomimo iż one przede wszystkim były przedmiotem krytyki apelacyjnej, oraz czy w związku z tym wynikający z art. 378 § 1 k.p.c. nakaz rozważenia zarzutów apelacji nie nakłada na sąd drugiej instancji obowiązku przeprowadzenia własnej oceny materiału dowodowego w zakresie zgłoszonego zarzutu, która powinna znaleźć odzwierciedlenie w uzasadnieniu wyroku”.

Za wymagającą rozstrzygnięcia skarżąca uznała również kwestię, „czy w przypadku, gdy pracodawca nie wypłaca pracownikowi wynagrodzenia za pracę, możliwe jest zaliczenie należnych kwot do podstawy wymiaru składek. Ponadto zachodzi konieczność dokonania interpretacji przepisu w zakresie ustalenia, co stanowi dochód pracownika, od którego zależy ustalenie podstawy wymiaru podatku”.

Organ rentowy wniósł o odrzucenie skargi kasacyjnej, ewentualnie o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia jej do rozpoznania albo - w braku podstaw do takiego orzeczenia - o jej oddalenie oraz zasądzenie od odwołującej kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Stwierdził, że skarga podlega odrzuceniu jako wniesiona z naruszeniem przymusu adwokacko - radcowskiego, o którym mowa w art. 87¹ § 1 k.p.c., gdyż pełnomocnictwo do występowania przez Sądem Najwyższym, datowane na 8 grudnia 2017 r., zostało przedstawione przez pełnomocnika ubezpieczonej z

pismem z dnia 13 grudnia 2017 r., *ergo* data na pełnomocnictwie jest późniejsza od daty wniesienia skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie ma braków powodujących jej odrzucenie. Zgodnie z art. 130 § 3 k.p.c., pismo poprawione lub uzupełnione – także przez dołączenie pełnomocnictwa – wywołuje skutek od chwili jego wniesienia, zatem data na pełnomocnictwie lub jej brak nie ma żadnego znaczenia dla bytu i skuteczności umocowania. Pełnomocnictwo procesowe dokonuje się w chwili jego sporządzenia na piśmie, lecz staje się skuteczne z chwilą dołączenia do akt sprawy. Osoba umocowana staje się pełnomocnikiem procesowym z chwilą złożenia, a nie sporządzenia pełnomocnictwa na piśmie (por. J. Gudowski: Pełnomocnictwo procesowe na tle podziału prawa na prywatne i publiczne, *Polski Proces Cywilny* 2011 nr 1, s. 17 i n. oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 2016 r., II PZ 28/15, niepubl., z dnia 11 marca 2015 r., II CZ 110/14, niepubl. oraz z dnia 10 lipca 2003 r., III CZP 54/03, Prokuratura i Prawo 2004, nr 4, poz. 33, a także z dnia 16 marca 2006 r., III SZ 1/06, OSNP 2007 nr 9-10, poz. 148 i z dnia 7 listopada 2006 r., I CZ 74/06, niepubl.).

Nie ma natomiast uzasadnionej przyczyny przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Zagadnienia prawne, które skarżąca określiła jako istotne, bazują na krytyce ustaleń faktycznych, co sprawia, że w rzeczywistości wniosek powódki nie jest prezentacją istotnego zagadnienia prawnego, które *nota bene* nie istnieje w sensie jurystycznym, gdyż jako przedmiot licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego – choćby przytoczonych w skardze kasacyjnej – zostało rozstrzygnięte i nie wywołuje rozbieżności w stosowaniu prawa, lecz wyrazem niezgody na rozstrzygnięcie w stanie faktycznym ustalonym przez Sąd pierwszej instancji. Potwierdza to zresztą argumentacja wyrażająca – wbrew zakazowi konfrontowania przez Sąd Najwyższy oceny dowodów oraz związaniu ustalonymi w sprawie faktami (por. art. 398³ § 3 oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c.) – brak aprobaty dla ocen mających charakter ustaleń i stosowania prawa w konkretnym stanie faktycznym.

Mając to na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto na podstawie art. 102 k.p.c.